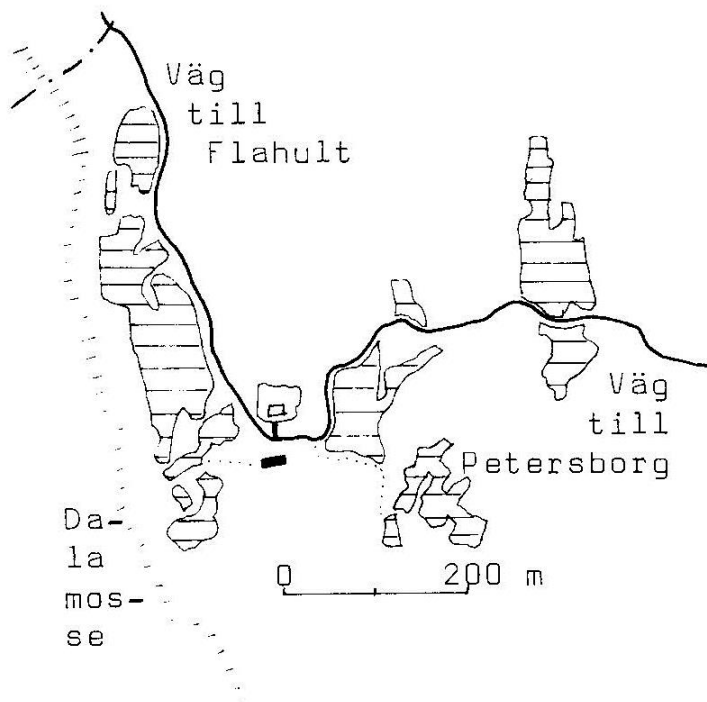

BAGGHEMMET

Torp

Carlsnäs

Bagghemmet är ett av de äldsta torpen i Nydala socken, omnämnt redan 1613. Till följd av den långa tid, som det har varit upptaget, har åkern kunnat utökats så, att det 1865 kallades stortorp. Då uppskattades det till 1/8 förmedlat mantal. Torpet är anlagt på sluttningen mot Dala mosse i lummig lövskog, som gav god jordmån att odla i. Dit hörde 13 åkrar, mycket steniga, men under den tid, som man brukade

jorden med enkla handredskap, var det ett bra torp, som gav god avkastning. Då hade betesmark och slåtteräng lika stort värde som åkrarna, och bete hade man i tillräcklig grad i mosslaggen. 1830 delades torpet mellan två bröder, och en ny stuga byggdes upp. Den lilla stugan revs 1897. 1955 lades jordbruket ner. Gunnar Karlsson på Petersborg arrenderade jorden i tio år, och sedan planterades åkrarna med skog. 1897 var torpet brandförsäkrat för 900 kr och lösöret för 1000 kr. Huset används som sommarbostad.

TORPARE

- 1613-1616 Per och Jon
- 1644-1648 Anders Persson och Märnit Jönsdotter
- 1651-1654 Jöns och Lisbet
- 1664 Jon Håkansson
- 1670-1676 Jöns
- 1681-1684 änkan
- 1686-1694 Anders Gudmundsson och hustrun, som var Håkans dotter i Flahult
- 1700-1703 Anders
- 1718-1740 Jonas Andersson, bror till Karl Andersson i Svenstorp. 13/8 1738 var han instämd för skuld till Gabriel Trotteson i Hisinge 1:15 och betalte vid tingsbordet.

Anders, född 1736 och död omkring 1790 på Bagghemmet
 Ingegerd, född 1727 och död omkring 1790 på Bagghemmet

Per	född	1760	på Bagghemmet.	Död ung
Jöns	15/12	1761	"	
Jonas		1764	"	
Stina		1765	"	
Maja	28/1	1767	"	
Lisbet		1772	"	

Barnen läsa alla väl, enligt en notis i husförhörslängden. Alla borta 1793.

Sonen Jonas gift 1790 med Stina Johansdotter, född 1767 på Västra Hult. De flyttade till Timmerhult.

Sonen Jöns gift 14/11 1787 med änkan Maja Persdotter i Mjöhult i Fryele sn.

Dottern Lisbet flyttade 1790 till Flahult.

Änkan Kerstin, född 1739	Bodde 1779 på Bagghemmet.
Anders	1768
Maja	1771

Alla borta 1789.

Magnus Karlsson, född 1764. Gift 1791 med Maja Andersdotter, född 28/1 1767 på Bagghemmet

Anders, född	1792	på Bagghemmet.	Död före 1797
Karl	29/7	1796	"
Stina	4/10	1797	"
Lisa		1798	" Död före 1800

1799 till Månshult under Rumleborg. Magnus blev sedan omgift med Lena Svensdotter, född 1796, som avled här på Bagghemmet. Han kallas "Gamle rättaren".

Anders Svensson, född "efter egen förmodan" 2/5 1758 i Stora Byhult och död 29/4 1846 på Bagghemmet.
 Gift 1786 med

Stina Andersdotter, född 1765 på Bagghemmet och död därstädes omkring 1799

Jonas	född	14/12	1791	på Bagghemmet
Anders		4/10	1794	"
Maja Stina		25/3	1797	"

Anders gift andra gången 1802 med

Lena Svensdotter, född 8/9 1771 i Lilla Byhult och död 1/8 1852 på Bagghemmet

Anna Lena, född	8/3	1803	på Bagghemmet.
Sven	18/4	1805	"
Daniel	11/4	1807	"
Johannes	19/8	1810	"

Anders och Lena bodde inhyses hos sonen Sven från 1830.
 Lena blev svagsint. 1837 fick de säd av godset.
 Sonen Jonas kan intet av förklaringarna.
 Dottern Maja Stina gift 20/10 1821 med Magnus Isaksson
 i Stora Byhult.
 Dottern Anna Lena död 12/10 1825 i nervfeber.
 Sonen Daniel död 18/10 1810 i rödsot.
 Sonen Jonas gift 1/5 1814 med Maja Stina Svensdotter
 i Stora Byhult.
 Sonen Anders gift 19/12 1818 med Lena Svensdotter i
 Stora Byhult. De bosatte sig på Fiskarebo.

Sven Andersson, född 18/4 1805 på Bagghemmet. Gift
 26/12 1829 med
 Anna Stina Nilsson, född 8/1 1806 i Voxtorps sn
 Daniel född 12/3 1830 på Bagghemmet
 Anna Lena 8/2 1832 "
 Karolina Ulrika 5/2 1842 "
 Matilda 4/3 1847 "

1867 till Gummarp. Han kallades "gamle-Schoen".

Sven Gustav Eriksson, född 16/11 1837 i Rydaholms sn
 Gift 27/12 1863 med
 Karolina Ulrika Svensdotter, född 5/2 1842 på Baggh.
 Karl August, född 8/12 1864 på Bagghemmet
 Axel Robert 15/2 1866 "

1867 till Gummarp. Kallades "onge-Schoen".
 Karolina konfirmerades 1858 efter 2 års läsning.

Jonas Andersson, född 29/9 1817 i Bodaryd och död 17/1
 1868 på Bagghemmet. Gift 12/10 1840 med
 Anna Maria Magnusdotter, född 30/1 1815 i Östra Hult
 och död 1/10 1869 på fattigstugan

1867 från Gummarp. Jonas var lång tid svagsint. Anna
 intogs 1868 på fattigstugan.

Anders Jönsson, född 25/4 1834 i Fägerhult och död
 22/2 1872 på Bagghemmet. Gift 19/8 1865 med
 Kristina Charlotta Odén, född 29/9 1837 i Hylletofta
 sn och död 1/7 1912 på Bagghemmet
 Emma Augusta född 6/6 1866 på Östanskog
 Matilda Karolina 14/12 1868 på Bagghemmet
 Anders Johan 3/6 1872 "

1868 från Östanskog. "Anders var en av de längsta och

grövsta personerna i socknen", enligt notis i kyrkbo-
ken. Han var kobotare. När Anders hade dött, övertog
Gustav Johannesson hela Bagghemmet igen. Hustrun kal-
lades aldrig något annat än änkan.
Sonen Anders Johan avled 11/2 1875.

Från 1830 delades torpet. Hälften övertogs av Sven An-
derssons (gamle-Schoens) broder

Jonas Andersson, född 14/12 1791 på Bagghemmet. Gift
5/12 1830 med

Maja Lisa Jönsdotter, född 3/6 1798 i Nydala sn
Peter Magnus Karlsson, född 21/3 1825 i Hjälmssn
Stina Kajsa, född 17/4 1831 på Bagghemmet
Karl 6/1 1835 "
Lisa Greta 23/11 1836 "

Maja Lisa var änka och kom med sitt barn från Hjälmse-
ryds sn. 1837 till Lille Sten.

Sven Johannesson Sandstedt, född 26/9 1819 i Gällaryds
sn. Gift 21/11 1844 med

Anna Maja Andersdotter, född 24/7 1814 i Hättebo
Johan August, född 13/11 1845 på Bagghemmet
Lisa Katarina 14/7 1847 "
Johanna 6/4 1849 "
Karl 22/2 1851 "
Anna Kristina 18/10 1852 "
Frans Gustav 1/9 1854 "
Ida Charlotta 2/5 1856 "

Sven kom 1844 från Biskopsbo i Vrigstads sn, hon från
Hättebo. 1856 till Hättebo.

Gustav Johannesson, född 17/6 1826 i Gällaryds sn och
död 18/3 1905 på Bagghemmet. Gift 21/10 1855 med
Maria Sofia Magnusdotter, född 17/10 1825 på Nydalaklos-
ter och död 20/12 1921 i Valkö

Johan August, född 1/8 1856 på Bagghemmet
Anna Lovisa 17/6 1859 "
Karl Emil 9/6 1862 "
Frans 24/12 1864 "
Kristina 24/12 1864 "

1856 från Byhult, där Gustav varit rättare. Maria flyt-
tade 1813 till dottern Kristina, gift med Hultberg i
Flahult. Maria var dotter till gamle rättaren Magnus
Karlsson, född 1764.

Gustav gjorde kolafat. Han var också litet kobotare. Mest var det sommarsjuka han behandlade, och det var med blodrot. "Laka-torra" behandlade han med linfrö och ister. Sedan Gustav och Maria lämnat över torpet till sonen August, flyttade de ner till den stuga, där Kristina Odin bodde. Sedan Maria flyttat från denna undantagsstuga, revs den, och timret köptes 1918 av handlanden John Johansson i Vrigstad.

I torpet bodde även Marias moder
Lena Svendsdotter, född 9/12 1796 på Eliasbygget och död
11/1 1889 på Bagghemmet. Hon kom 1866 från Gummarp.

I Svenska Turistföreningens årsbok 1901 beskriver Hedvig Feuk på Carlsnäs torpet Bagghemmet mycket detaljerat. "Bagghemmet är en torpstuga av det vanliga slaget, rödmålad, med vita knutar och torvtak. Kring dörren slingrar sig en yppig ranka av Solanum Dulcamara (besksöta), potatisens giftiga släkting. Till vänster i farstun bor en gammal undantagsgumma från "bäron Blextens" (Blixen-Finneckes) tid, gemenligen kallas "änka", rakt fram är köket och till höger den ansenliga stugan, där Gustav bor med sin Mari. Vi stiga in. Där sitter far själv och spänstar enar till kolafat. Mari sitter i vävstolen och dunkar. Det skall bli "böxer" till gubben, förklarar hon. De båda gamla ha för ett par år sedan dragit sig tillbaka och lämnat torpet åt sin son, sedan de i 45 år själva brukat det. August, sonen, bor med sin familj i en annan stuga strax bredvid. Folket i denna trakt har mycket sinne för snygghet och prydlighet. Men här inne hos "Gustavas" råder därjämte en ovanlig hemtrevnad. Man vet inte, var den kommer ifrån, om från de lätta, vita långgardinerna eller de brokiga trasmattorna eller de röda balsaminerna i fönstret. Men sådant finns ju i nästan var stuga. Kanske kommer den av den förnöjsamhet och den goda frid, som utgöra det gamla parets bästa egendom.

Bohaget är detsamma som i varje annan torpstuga i Nydala. Och de självägande böndernas dagligstugor ha i huvudsak samma inredning. Rummet sträcker sig över byggnadens hela bredd och har tre fönster, ett på var yttersida. Framför gavelfönstret står ett runt bord med duk på och på vardera sidan en hög klaffbyrå. Över en av dessa hänger ett väggur, och på den andra har spegeln sin plats omgiven av kabinettsporträtt i granna ramar. Det är Kalle och Frans, de båda yngsta sönerna, som äro "färmare i Jova inne i Amerika". Väggen mittemot upptages av dörrar-

na, farstudörren och köksdörren, och, mellan dem, en stor öppen spis, där om vintern ett väldigt bål flammade dagen lång. Under sommaren är spisen vitlimmad, med blårosig bakgrund, och på härden står en lerkruka, där det alltid finns friskt löv.

Se vi nu på kortväggarna, så finna vi vid det ena fönstret den ovannämnda väven och bredvid den en säng med vitt täcke och dito sparlakan. På andra sidan stå likaledes en säng samt en pinnsoffa och ett skåp. Några mindre stolar och en gungstol avsluta möblemanget."

Hedvig Feuk beskriver även "blomsterlandet".

"Men tiden lider, och vi måste gå. Vårt värdfolk följer oss ut. Mari måste nödvändigtvis visa oss sitt blomsterland. Det är en gräsmatta utanför stugans gavel, glittrande grön och översållad med brokiga blommor. De stå där och nicka i vinden, smörblomman, blåklockan, prästkragen, tjärblomstret. "Jora, kan veta, ä stärker å klöker här", förklarar Mari, "å når alla blommerna ä blena utgedda, då ä mitt lann rent obegripligt. Å de har Gud själv planterat åt me", tillägger hon enkelt."

Johan August Gustavsson, född 1/8 1856 på Bagghemmet
Gift 19/2 1881 med

Emma Kristina Andersdotter, född 12/9 1854 på Månstorp
Hulda Sofia född 5/7 1881 på Bagghemmet
Axel Robert 28/8 1883 "
Ester Maria 5/10 1885 " Död 5/9 87
Karl Oskar Grönvall 25/5 1888 "
Frans Gustav 28/9 1890 "
David Emanuel 3/5 1893 "
Anne Axia 13/5 1895 "

August gjorde dagsverken till Carlsnäs. 1901 till Fällorna i Svenarums sn.

Gustav Robert Klasson, född 8/8 1876 på Tegelviken
Gift 19/12 1896 med

Ester Maria Stork, född 13/6 1874 i Spinkamålen i Svenarums sn
Karl Gustav, född 2/6 1895 i Svenarums sn
Elsa Linnea 19/2 1901 "
Oskar Hjalmar 2/1 1905 på Bagghemmet.

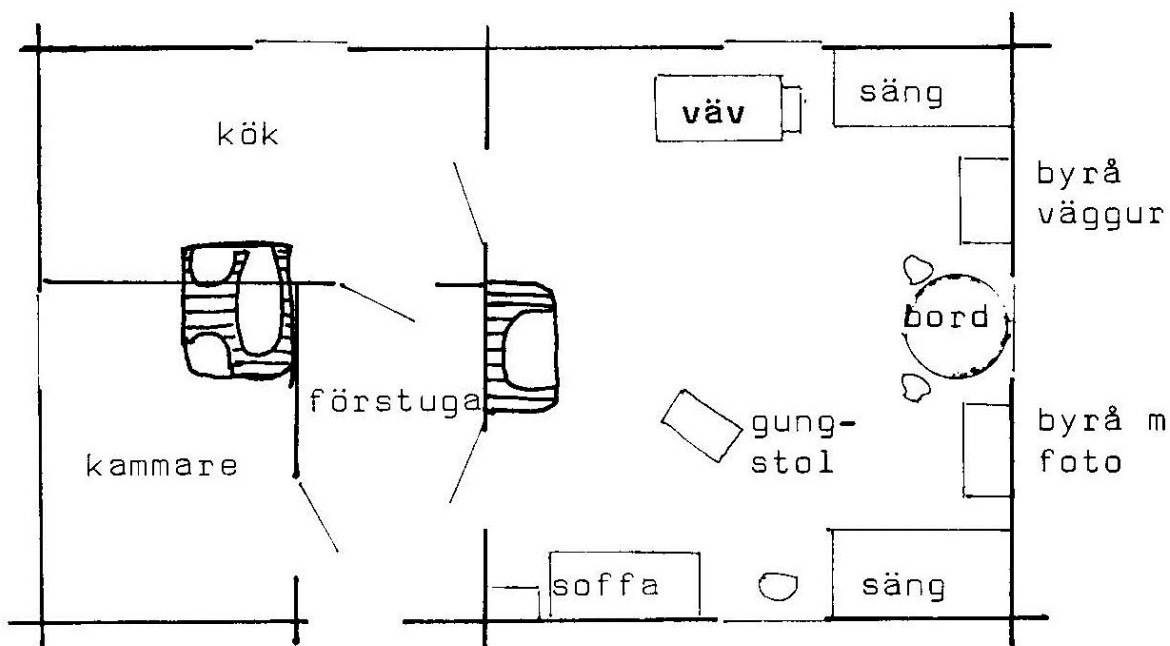
1902 från Svenarums sn. 1916 till Lilla Skaftnäs, som han köpte. 1921 till Henriksbo i Tofteryds sn.
Sonen Oskar död 30/7 1910.

Karl Oskar Axelsson, född 13/6 1882 i Svarttorps sn och död 21/1 1948 på Bagghemmet. Gift 13/11 1909 med Anny Maria Karlsdotter, född 2/7 1887 på Järpabo

Svea Maria	född 20/3	1910	i Öggestorps sn
Karl Hjalmar Valter	24/3	1912	i Forserums sn
Kally Margareta	17/5	1914	på Carlsnäs
Sten Erik Emanuel	1/9	1916	"
Gunnar Bertil	28/11	1919	på Bagghemmet
Nelly Teresia	16/1	1923	"
Linnea Ingegerd	2/12	1926	"

1917 från Carlsnäs, som de arrenderat. 1955 till Norra-hammar. Därefter har ingen bott stadigt på Bagghemmet.

Den symmetriska möbleringen på Bagghemmet, som Hedvig Feuk beskriver den, kan vara hämtad direkt ur en lärobok i folklivsforskning t ex Arbete och redskap, sid 269